

[“Я(Романтика)”], Карно [“Санаторійна зона”], Б’янка [“Сентиментальна історія”].

5. Номінація за професією, родом занять, у військових – за званням: машиністка Таня, Валентина – завжінвідділом повпарткому, панна Мара – лікар, Нестір сторож, комісар бригади Вадим, отець Полікарп, Митько-комсомолец, молотобоець Матвій, дячок Нечипір, доктор Тагабат, метранпаж Карно, діловод Кук, професор Шнаудер, виноградар Бергман, астроном Грахе, красноармієць Киптяєв. Поява словосполучень власного імені зі значенням додаткової ознаки пов’язана з необхідністю називати другорядних персонажів. У цьому випадку дві конкретні характеристики особи – наявність імені та назва професії – додають оповіді відтінку розмовності, розширюють відомості про дійову особу.

Отже, система іменувань персонажів у творах М. Хвильового містить у собі різні способи номінації, добір яких залежить від необхідності вказати вік особи, рід занять, національність тощо, тобто побічно дати інформацію про дійову особу. У значній мірі номінація персонажів залежить від ситуації мовлення, ступеня значеннєвості особи в художньому творі й авторських уподобань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Подольська Н.В. Словарь русской ономастической терминологии / Подольська Н.В. – Москва : Наука, 1988. – 198 с.

Тунік Ганна,
студентка 2 курсу,
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: **С.І. Корнієнко**, к. філол. н., доцент (БДПУ)

ЛЕКСИКОГРАФІЧНА РОБОТА ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ СТАРΟΣЛОВ`ЯНСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В БОЛГАРСЬКИХ ГОВІРКАХ

Старослов`янські лексеми в системі болгарських переселенських говірок в своїх роботах розглядали Б. Цонева, Ст. Младенов, М. Мижклекова, І. А. Стоянов, Е. П. Стоянова, І. Г. Дадіверін та ін. Проте спеціальних робіт, які б підсумували функціонування старослов`янських лексем в системі болгарських переселенських говірок немає. Відсутність наукових розробок узагальню вального характеру стосовно старослов`янських лексем в системі болгарських говірок зумовлює **актуальність дослідження**.

Мета дослідження – визначити лексичний склад старослов`янізмів в мові болгарських переселенців.

Розробка даного питання має важливе наукове значення, оскільки в болгаристиці дедалі більшого поширення набувають дослідження, мета яких – зіставлення лексичної системи старослов`янської (староболгарської) та сучасної болгарської мови. Розгляд лексики, що здійснюється на матеріалі переселенських говірок уперше, є частиною цієї загальної проблематики. Це означає, що значна кількість лексем, яка має формальну і

семантичну відповідність у літературній болгарській мові, для зіставлення не залучається. Зрозуміло, що поряд з прямою проекцією спостерігаються й більш складні випадки, які потребують застосування спеціального аналізу.

Початок роботи даної проблематики пов'язується з публікацією в 1915 році програмної статі Б. Цонєва про те, які ново болгарські говірки в лексичному відношенні найближчі до староболгарської мови. Не можна стверджувати категорично, що ця новаторська в багатьох відношеннях студія, в якій наводяться лексичні паралелі з болгарських говірок і болгарської мови часів середньовіччя, не знайшла послідовників. Подальша робота в цьому напрямку, як і розвиток лексикології взагалі вимагали нових даних з різних регіонів, у тому числі й за межами країни. Серед праць подібного типу слід зазначити перш за все тлумачний словник С. Младенова, який, на жаль, залишився незакінченим. Зорієнтований на народно – розмовну стихію, він, базується на писемних джерелах, репрезентує нові лексичні одиниці, дає своєрідну лексикографічну інтерпретацію. В багатьох випадках реєстрових слів Ст. Младеновим наводяться їх старослов'янські відповідники, до запозичень – безпосередньо іншомовне джерело. На фоні кількісно великої лексикографічної продукції післявоєнного часу, серед якої чільне місце посідає діалектологічна, в рамках досліджуваної проблеми також можна відзначити вихід словника рідковживаної лексики, а також підготовлений і переданий до видавництва тритомний словник старослов'янської мови, укладачі якого заявили про нього випуском вступної частини і пробних статей.

Словникова стаття в праці М. Мижклекової складається з двох реєстрових(при вихідній старослов'янській словоформі),адже кількість зафіксованих стародавніх елементів незрівнянно менша, ніж діалектних. Останні представляють цільовий аспект своєрідного зіставлення генетично спорідненої лексики. Наприклад, до ст. сл. «унутрь», крім основного відповідника, подано кілька десятків фонетичних варіантів(з прикладами їх уживання в мові), які виявляють неоднакову рефлексію початкового вьн – кінцевого голосного у словоформі вьнжтрѢ, семантичну диференціацію, тощо. При цьому в багатьох випадках авторці вдається – наскільки це можливо в словниках такого типу – експонувати й географічне поширення діалектної лексики.

Отже, діапазон поширюваної лексики можна було б розширити шляхом залучення деяких лексем з усної народної творчості, пісень, мелодична організація яких накладає певний відбиток на текст, роблячи його менш чутливим до корінних змін, що приводить до утворення постійних епітетів, штампів, які зберігають давні елементи мовної структури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стоянов І. А., Стоянова Е.П., Дадіверін І.Г. Мова болгар України / Стоянов І. А., Стоянова Е.П., Дадіверін І.Г. – Одеса: Оптімум, 2002. – 496 с..